

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Кафедра організації та технічного забезпечення аварійно-рятувальних робіт

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник кафедри організації та
технічного забезпечення аварійно-
рятувальних робіт

(підпис) Віталій СОБИНА

« 25 » 08 2020 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Тактика ліквідування надзвичайних ситуацій»

циклу професійної (вибіркової) підготовки

за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

галузь знань 26 «Цивільна безпека»

за освітньо-професійною програмою «Цивільний захист»

Силабус розроблено згідно робочої програми навчальної дисципліни для здобувачів 4 року підготовки.

Рекомендовано кафедрою організації та технічного забезпечення аварійно-рятувальних робіт на 2020-2021 навчальний рік. Протокол від « 25 » 08 2020 року № 1.

Перезатверджено. Начальник кафедри _____ Віталій СОБИНА
(підпис)

2021-2022 навчальний рік Протокол від « 23 » 03 2021 року № 8.

Перезатверджено. Начальник кафедри _____ Віталій СОБИНА
(підпис)

20__-20__ навчальний рік Протокол від «__» ____ 20__ року №__

Перезатверджено. Начальник кафедри _____ Віталій СОБИНА
(підпис)

20__-20__ навчальний рік Протокол від «__» ____ 20__ року №__

2020 рік

Анотація

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Тактика ліквідування надзвичайних ситуацій» сприяють розвитку тактичного мислення у здобувачів вищої освіти. Тактичне мислення – це складний психологічний процес аналізу обстановки, яка постійно змінюється під час розвитку і гасіння пожежі, ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, результатом якого є своєчасне обґрунтування і прийняття рішень з організації оперативних дій.

Даний курс передбачає теоретичне і практичне оволодіння сукупністю прийомів і способів ведення оперативних дій підрозділами цивільного захисту, які в процесі оперативного управління ними аналізуються, розробляються та організовуються відповідним керівником під час ліквідування наслідків надзвичайних ситуацій.

1. Інформація про викладача

Загальна інформація	Неклонський Ігор Михайлович, викладач кафедри організації та технічного забезпечення аварійно-рятувальних робіт факультету цивільного захисту, кандидат військових наук
Контактна інформація	м. Харків, вул. Баварська, 7, кабінет № 803. Робочий номер телефону – (067)5797655
E-mail	neklonsky@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси*	- дослідження форм і способів взаємодії аварійно-рятувальних формувань з іншими силами ЦЗ під час ліквідації наслідків НС; - дослідження прийомів і способів ведення оперативних дій підрозділами цивільного захисту в різних умовах
Професійні здібності*	- професійні знання і значний досвід роботи в органах управління і пожежно-рятувальних підрозділах; - курс професійно-технічної підготовки за робітничою спеціальністю «Рятувальник»

* – заповнюється за бажанням НПП.

2. Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щочетверга з 16.00 до 17.00 в кабінеті № 803 (вул. Баварська, 7). В разі

додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

3. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: будівлі і споруди та їх поведінка в умовах надзвичайних ситуацій; рятувальна та загальна фізична підготовка; аварійно-рятувальна, інженерна та протипожежна техніка.

Постреквізити: організація аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт; організація служби і підготовки; організація роботи у непридатному для дихання середовищі; управління силами та засобами при ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій; охорони праці в цивільній безпеці.

4. Характеристика навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти вміння щодо проведення заходів з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є набуття здобувачами вищої освіти знань, умінь та навичок за напрямом реагування та застосування сил цивільного захисту для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій; вивчення прийомів і способів ведення оперативних дій під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру; вивчення вимог до оперативних документів, які використовують під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Після вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні набути та отримати:

знання:

- вимоги керівних документів з питань оперативної діяльності служби цивільного захисту, керівництва оперативними діями підрозділів цивільного захисту, проведення аварійно-рятувальних робіт, порядок розроблення та оформлення оперативних документів на потенційно небезпечні об'єкти;

- технологію ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, згідно з їх характеристиками та класифікацією;

- ефективність застосування аварійно-рятувального спорядження та спеціального обладнання, якими оснащені підрозділи цивільного захисту;

уміння:

- застосовувати в практичній діяльності положення керівних документів з питань гасіння пожеж та проведення аварійно-рятувальних робіт;

- правильно проводити оцінку обстановки на місці ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, приймати тактично грамотні рішення;

- визначити вирішальний напрямок дій, організувати оптимальну розстановку сил та засобів, що залучаються;
- керувати пошуком і рятуванням людей, наданням їм домедичної допомоги;
- розробляти, складати та використовувати оперативну документацію щодо дій з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;

комунікація:

- інтегрувати результати проведених аналітичних розрахунків необхідної кількості сил і засобів для гасіння пожеж, проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт у систему прийняття управлінських рішень;
- здатність за допомогою якісної і своєчасної інформації ефективно впливати на реалізацію поставлених завдань, здійснюючи основні функції управління оперативними діями;

автономія та відповідальність:

- здатність приймати обґрунтовані рішення з організації оперативних дій під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та забезпечувати їх виконання.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти:

- здатність працювати як в команді, так і автономно;
- здатність прогнозувати і оцінювати обстановку в зоні надзвичайної ситуації (аварії) та тактичні можливості підрозділів, що залучаються до ліквідування наслідків надзвичайної ситуації (аварії);
- здатність до проведення робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у разі їх виникнення.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	4	4
Семестр	7	7
Обсяг кредитів ECTS	3	3
Загальна кількість годин	90 год.	90 год.
Лекції	22 год.	6 год.
Практичні, семінарські	32 год.	2 год.
Лабораторні	0 год.	0 год.
Самостійна робота	46 год.	82 год.
Вид підсумкового контролю	екзамен	екзамен

5. Календарно-тематичний план викладання дисципліни

Тривалість академічної години в Університеті становить 40 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин, що триває 80 хвилин без перерви.

Тиждень навчання	Тема та її зміст	Вид навчальних занять
7 семестр (15 тижнів)		
Модульний контроль № 2		
1–2	Тема 1. Тактика дій підрозділів ЦЗ під час ліквідації наслідків аварій автомобільного транспорту. Загальна характеристика аварій та катастроф на автомобільному транспорті. Класифікація зіткнень автомобілів та характерних травм. Концепція проведення АРР при ДТП. Типова схема організації рятувальних робіт. Правила деблокування. Доступ до постраждалих, затиснутих у пошкоджених транспортних засобах. Технологія видалення конструкцій автомобіля. Транспортування постраждалих із пошкоджених транспортних засобів. Особливості проведення рятувальних робіт при аваріях автобусів та вантажних автомобілів.	Лек. – 2 год. ПЗ – 2 год. СР – 4 год.
2–3	Тема 2. Тактика дій підрозділів ЦЗ під час ліквідації наслідків аварій на залізничному транспорті. Загальна характеристика аварій та катастроф на залізничному транспорті. Організація сповіщення та реагування. Ліквідація наслідків НС при пасажирських перевозках. Ліквідація наслідків НС під час вантажних перевезень. Організація та ведення аварійно - відбудовних робіт. Організація гасіння пожеж на залізничному транспорті.	Лек. – 2 год. ПЗ – 2 год. СР – 4 год.
3–4	Тема 3. Тактика дій підрозділів ЦЗ під час ліквідації наслідків авіаційних аварій і катастроф. Види та особливості НС на авіаційному транспорті. Забезпечення безпеки польотів. Система пошуку та рятування в Україні. Сили та засоби авіаційного пошуку та рятування. Організація авіаційного пошуку та рятування повітряних суден (ПС), що зазнає або зазнало лиха. Зміст та основні етапи проведення пошуково-рятувальної операції. Організація гасіння пожеж та евакуації пасажирів на літаках та в аеропортах.	Лек. – 2 год. ПЗ – 2 год. СР – 4 год.
4–5	Тема 4. Тактика дій підрозділів ЦЗ при аваріях на водному транспорті. Основи гідрології водойм та розрахунки умов дій рятувальників: глибини, швидкості течії, температури води, міцності льоду тощо. Єдина оцінка коливання моря. Аналіз небезпек на водному транспорті та системи реагування на них.	Лек. – 2 год. СР – 4 год.

	Коли судно рахується зниклим. Способи пошуку судна та постраждалих на морській акваторії. Способи доставки рятувальників, швартовка, основні способи переходу на борт судна. Організація евакуації людей. Способи проникнення на судно, що затонуло. Аварійно-рятувальні роботи коли судно сіло на мілину, під час розливу нафтопродуктів по акваторії, перевезення небезпечних вантажів. Організація гасіння пожеж на морських та річкових судах.	
6–7	Тема 5. Тактика дій підрозділів ЦЗ під час ліквідації наслідків НС пов'язаних з руйнуванням будівель і споруд. Чинники руйнування будівель, класифікація. Завали, види, правила розбирання та способи проникнення в завали. Пошук та деблокування постраждалих з під завалів. Основні тактичні прийоми проведення рятувальних робіт. Технічні засоби, які використовуються при проведенні аварійно-рятувальних робіт. Способи проникнення в завали. Рятувальні роботи в умовах масових руйнувань будівель. Підготовка оперативно-рятувальної служби до ведення аварійно-рятувальних робіт. Фактори що впливають на підготовку та організацію аварійно-рятувальних робіт. Особливості керування силами та засобами. Організація взаємодії з іншими службами.	Лек. – 2 год. ПЗ – 4 год. СР – 4 год.
7–8	Тема 6. Розрахунок сил та засобів необхідних для ліквідації наслідків НС пов'язаних з руйнуванням будівель і транспортних комунікацій. Комплектування рятувальної групи механізованих робіт. Комплектування рятувальної ланки ручного розбирання. Розрахунок сил та засобів для деблокування постраждалих при руйнуванні багатоповерхових будівель та споруд. Розрахунок сил та засобів аварійно-відновлювальних формувань при порушенні транспортних сполучень (завалах доріг та мостів).	Лек. – 2 год. ПЗ – 2 год. СР – 4 год.
8–9	Тема 7. Тактика дій підрозділів ЦЗ під час ліквідації наслідків аварій на ХНО. Поняття хімічно небезпечних об'єктів. Утворення зони хімічного ураження. Підготовка рятувальних підрозділів до проведення аварійно-рятувальних робіт. Склад та зміст рятувальних робіт. Основні способи локалізації зони хімічного зараження та ліквідації джерела зараження. Способи дегазації. Заходи безпеки та порядок вибору засобів захисту під час ліквідації НС в зоні хімічного забруднення.	Лек. – 2 год. СР – 4 год.
9–10	Тема 8. Розрахунок сил і засобів для локалізації зони хімічного забруднення. Прогнозування наслідків виливу (викиду) небезпечних хімічних речовин при аваріях на промислових об'єктах і транспорті. Розрахунок сил і засобів для обмеження зони хімічного забруднення створенням водяної завіси.	Лек. – 2 год. ПЗ – 2 год. СР – 6 год.
10–12	Тема 9. Тактика дій підрозділів ЦЗ під час проведення пошуково-рятувальних робіт в умовах радіаційного забруднення та біологічного зараження.	Лек. – 2 год. ПЗ – 2 год. СР – 4 год.

	Аналіз загроз радіаційної небезпеки. Сили реагування на НС на радіаційно небезпечних об'єктах. Аварійне планування дій на випадок радіаційної аварії. Підготовка підрозділів для роботи в умовах підвищеної радіації. Вибір режиму захисту та визначення режиму організації робіт. Способи захисту від радіації. Основні етапи проведення аварійно-рятувальних робіт зоні забруднення.	
12–13	Тема 10. Особливості дій підрозділів ЦЗ під час ліквідації наслідків НС при перевезенні небезпечних вантажів. Класифікація небезпечних вантажів. Зміст маркування небезпечних вантажів та його розміщення. Визначення небезпеки з маркування небезпечного вантажу. Знаки безпеки. Види розпізнавального фарбування технологічного обладнання з НХР. Розпізнавальне фарбування спеціальних цистерн для перевезення НХР. Порядок ліквідації наслідків аварійних ситуацій з небезпечними вантажами при перевезенні їх автомобільним транспортом. Порядок ліквідації наслідків аварійних ситуацій з небезпечними вантажами при перевезенні їх залізничним транспортом. Особливості ліквідації наслідків аварійних ситуацій в залежності від класу небезпеки вантажів. Аварійні картки.	Лек. – 2 год. ПЗ – 2 год. СР – 4 год.
14–15	Тема 11. Тактика дій підрозділів ЦЗ у зонах затоплення. Небезпечні фактори при аварії на ГТС. Основні вражаючі фактори повеней. Основні способи захисту людей від вражаючих факторів затоплень. Мета, задачі, особливості організації, способи та засоби ведення розвідки. Організація, технологія, прийоми і способи проведення пошуково-рятувальних робіт на затоплених територіях. Типові організаційні схеми ведення пошуково-рятувальних робіт.	Лек. – 2 год. ПЗ – 2 год. (МКР) СР – 4 год.
Всього		90 годин

Примітка: Лек. – лекція; ПЗ – практичне заняття; СЗ – семінарське заняття; МКР – модульна контрольна робота; СР – самостійна робота.

6. Список рекомендованої літератури

Базова

1. Статут дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту: наказ МВС України від 26.04.18 р. № 340. (бібліотека НУЦЗУ)
2. Неклонський І.М. Тактика ліквідування надзвичайних ситуацій: Курс лекцій. Харків: НУЦЗУ, 2017. 371 с. (електронна бібліотека НУЦЗУ)
3. Рятувальні роботи під час ліквідації надзвичайних ситуацій. Ч. 1 : Посіб. / В.Г. Аветисян, М.І. Адаменко, В.Л. Александров та ін. ; За заг. ред. В.Н. Пшеничного . К. : Основа, 2006 . 240 с. (бібліотека НУЦЗУ)

Допоміжна

1. Довідник керівника гасіння пожежі. Київ: ТОВ «Літера-Друк», 2017, 320 с. (бібліотека НУЦЗУ)
2. Неклонський І.М., Собина В.О., Тарадуда Д.В. Тактика ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій: практикум. Видання 2-ге, виправлене та доповнене. Харків, 2019. 164 с. (електронна бібліотека НУЦЗУ)

7. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання з дисципліни здійснюється за накопичувальною бально-рейтинговою системою, основною метою якої є регулярна й комплексна оцінка результатів навчальної діяльності та сформованості компетентностей.

Оцінювання компетентностей здобувачів здійснюється з використанням трьох шкал:

- перша – національна (традиційна) – 4-бальна (чотирибальна);
- друга – рейтингова шкала оцінювання – ECTS;
- третья – накопичувальна шкала – 100-бальна.

Для оцінки знань здобувачів вищої освіти використовується поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті методом перевірки виконання практичних завдань.

Критерії оцінювання за виконання практичного завдання на практичному занятті визначені у таблиці 7.1.

Таблиця 7.1 – Критерії оцінювання для практичного заняття

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти
A	5	<u>Розв'язання тактичної задачі:</u> Відповідь або завдання відзначається повнотою виконання без допомоги викладача. Здобувач володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє застосовувати вивчений матеріал для внесення власних аргументованих суджень у практичній педагогічній діяльності. Здобувач має системні, дієві здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів доказу своєї думки, вирішує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозування явищ; уміє ставити та розв'язувати проблеми. <u>Виконання практичного завдання на полігоні:</u> Розуміє кінцеву мету завдання, завдання виконано, студент чітко ставить цілі і завдання, добре оцінює ситуацію. Правильно вибирає та використовує спорядження і способи

В	4	оперативних дій, не порушує вимоги безпеки праці. <u>Розв'язання тактичної задачі:</u> Відповідь і завдання – повні з деякими огріхами, виконані без допомоги викладача. Здобувач вільно володіє вивченим матеріалом, зокрема, застосовує його на практиці; вміє аналізувати і систематизувати наукову та методичну інформацію. Використовує загальновідомі доводи у власній аргументації, здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу; виконує дослідницькі завдання, але потребує консультації викладача. <u>Виконання практичного завдання на полігоні:</u> Розуміє кінцеву мету завдання, завдання виконано, але в проведенні оцінки ситуації потребує консультації викладача. Правильно вибирає та використовує спорядження і спосіб оперативних дій, не порушує вимоги безпеки праці.
С	4	<u>Розв'язання тактичної задачі:</u> Відповідь і завдання відзначаються неповнотою виконання без допомоги викладача. Здобувач може зіставити, узагальнити, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; знання є достатньо повними; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних педагогічних ситуаціях. Відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Здатен на реакцію відповіді іншого студента, опрацювати матеріал самостійно, вміє підготувати реферат і захистити його найважливіші положення. <u>Виконання практичного завдання на полігоні:</u> Розуміє кінцеву мету завдання, завдання виконано, але в проведенні оцінки ситуації, виборі та використанні спорядження, способу дій є труднощі. Не порушує вимоги безпеки праці.
D	3	<u>Розв'язання тактичної задачі:</u> Відповідь і завдання відзначаються неповнотою виконання за консультацією викладача. Здобувач володіє матеріалом на початковому рівні (значну частину матеріалу засвоює на репродуктивному рівні). З допомогою викладача здатен відтворювати логіку наукових положень; має фрагментарні навички в роботі з підручником, науковими джерелами; має стійкі навички роботи з конспектом, може самостійно оволодіти більшою частиною навчального матеріалу. Може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати і робити висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена <u>Виконання практичного завдання на полігоні:</u> Відчуває труднощі у проведенні оцінки ситуації. При виборі та використанні спорядження і способу дій є помилки, допускає порушення вимог безпеки праці.
E	3	<u>Розв'язання тактичної задачі:</u> Відповідь і завдання відзначаються фрагментарністю виконання за консультацією викладача або під його

			керівництвом. Здобувач володіє навчальним, матеріалом, виявляє здатність елементарно викласти думку. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів; з допомогою викладача виконує елементарні завдання; контролює свою відповідь з декількох простих речень; здатний усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з науково-методичним джерелом, відсутні сформовані уміння та навички
FX	2	Не зара хова но	<u>Виконання практичного завдання на полігоні:</u> Відчуває труднощі у проведенні оцінки ситуації. При виборі та використанні спорядження і способу дій є грубі помилки, допускає порушення вимог безпеки праці. <u>Розв'язання тактичної задачі:</u> Відповідь і завдання відзначаються фрагментарністю виконання під керівництвом викладача. Теоретичний зміст курсу засвоєно частково, необхідні практичні уміння роботи не сформовані, більшість передбачених навчальною програмою навчальних завдань не виконано. <u>Виконання практичного завдання на полігоні:</u> Відчуває труднощі у проведенні оцінки ситуації. Практичні уміння роботи зі спорядженням не сформовані. При виконанні певного способу дій є грубі помилки, допускає грубі порушення вимог безпеки праці. <u>Розв'язання тактичної задачі:</u> Фрагментарне знання окремих моментів навчального матеріалу. <u>Виконання практичного завдання на полігоні:</u> Здобувач не може зрозуміти мету і завдання при виконанні оперативних дій, допускає грубі порушення вимог безпеки праці.
F	2		<u>Виконання практичного завдання на полігоні:</u> Здобувач не може зрозуміти мету і завдання при виконанні оперативних дій, допускає грубі порушення вимог безпеки праці.

Підсумкова оцінка за практичні заняття визначається за шкалою ECTS як загальна середня оцінка за всі практичні заняття за методикою визначеною в таблиці 7.2.

Таблиця 7.2 – Підсумкова оцінка за практичні заняття

Оцінено:		Середня інтервальна оцінка за практичні заняття за нац. шкалою	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти
Нац.	ECTS		
Відмінно	A	4,5–5,0	Вичерпне знання матеріалу навчальних тем і питань, уміння самостійно узагальнювати теоретичний та фактичний матеріал, коментувати спеціальні тексти
Добре	B		Якісне знання матеріалу навчальних тем і питань, уміння аналізувати

		4,1–4,4	основні теоретичні положення, наукові дані
	C	3,5–4,0	Якісне знання основного обсягу навчальних тем і питань, розуміння суті теоретичних положень, уміння ілюструвати їх прикладами
Задовільно	D	3,1–3,4	Знання матеріалу більшої частини навчальних тем і питань, основних теоретичних положень, визначень, вміння роз'яснити їх зміст
	E	2,5–3,0	Обмежене знання і неповне розуміння основних навчальних тем і питань
Незадовільно	FX	2,1–2,4	Незнання більшої частини обсягу навчальних тем і питань, відсутність уміння самостійно аналізувати наукові дані, тексти, положення
	F	2,0	Фрагментарне знання окремих моментів навчального матеріалу

Сума балів за практичні заняття визначається за шкалою оцінювання, що визначена у таблиці 7.5, шляхом пропорційного співвідношення значень таблиці відповідності результатів контролю за різними шкалами та значень середньої інтервальної оцінки за практичні заняття за нац. шкалою таблиці 7.2.

У процесі вивчення дисципліни здобувачі виконують контрольну роботу. Контрольна робота передбачає перевірку знань здобувачів, які вони отримали на протязі вивчення модулю, та умінь використовувати їх у подальшій практичній діяльності. Модульна контрольна робота проводиться шляхом письмового (тестового) опитування і містить теоретичні питання в обсязі тем, що вивчаються на протязі модулю. Відповідь оцінюється за результатами написання кожного питання окремо із розрахунку максимально допустимих балів за кожне питання. Загальна оцінка та кількість балів визначаються за методикою визначеною в методичних матеріалах для проведення контрольної роботи.

Остаточна оцінка за модуль складається з оцінки за контрольну роботу і підсумкової оцінки за практичні заняття.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. Екзамен проводиться шляхом усного опитування і складається з теоретичної і практичної частин. Теоретична частина містить два питання в обсязі тем, що вивчаються на протязі семестру. Практична частина містить тактичну задачу в обсязі тем, що вивчаються на протязі семестру. Оцінка за теоретичну частину визначається за критеріями визначеними в таблиці 7.3.

Таблиця 7.3 – Критерії оцінювання відповіді на теоретичні питання на екзамені

Відмінно	Вичерпне знання матеріалу навчальних тем і питань, уміння самостійно узагальнювати теоретичний та фактичний матеріал, коментувати спеціальні тексти
Добре	Якісне знання матеріалу навчальних тем і питань, уміння аналізувати основні теоретичні положення, наукові дані
Задовільно	Знання матеріалу більшої частини навчальних тем і питань, основних теоретичних положень, визначень, вміння роз'яснити їх зміст
Незадовільно	Незнання більшої частини обсягу навчальних тем і питань, відсутність уміння самостійно аналізувати наукові дані, тексти, положення

Оцінка за практичну частину здійснюється за національною шкалою за критеріями визначеними у таблиці 7.1.

Підсумкова оцінка за екзамен визначається за шкалою ECTS за методикою визначеною в таблиці 7.4.

Таблиця 7.4 – Шкала виставлення підсумкової оцінки за екзамен

Оцінка		Результати виконання завдань	
За нац. шкалою	За шкалою ECTS	Теоретична частина	Практична частина
5	A	5	5
		4	5
4	B	5	4
	C	4	4
		3	5
		5	3
		3	4
3	D	4	3
		3	3
	E	5	2
		4	2
		2	4
		2	5
2	FX	3	2
		2	3
	F	Дві незадовільні оцінки	

Сума балів за екзамен визначається за шкалою оцінювання, що визначена у табл. 7.6, як сума балів за всі види навчальної діяльності, у наступній відповідності:

- за відповідь на питання білета: мінімальна кількість балів, яка відповідає відповідній підсумковій оцінці A,B,C,D,E,Fx;
- за додаткові запитання: повна відповідь – 2 бали; неповна відповідь –

1 бал; відповідь невірна або відсутність відповіді – 0 балів.

Додаткові питання можуть бути поставлені для з'ясування рівня знань здобувача за окремими напрямами в межах питань білета за умови, що загальна оцінка за відповідь на питання білету перевищує оцінку F. Кількість додаткових питань не має перевищувати трьох.

Таблиця 7.6 – Таблиця відповідності результатів контролю за різними шкалами і критерії оцінювання

Оцінка ECTS	Сума балів за види навчальної діяльності			
	ПЗ	КР	модуль	екзамен
A	36-40	18-20	54-60	36-40
B	32-35	16-17	48-53	32-35
C	26-31	13-15	39-47	26-31
D	22-25	11-12	33-38	22-25
E	20-21	10	30-32	20-21
FX	14-19	7-9	21-29	14-19
F	0-13	0-6	0-20	0-13

9. Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до семінарських та практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, не допускаються на заняття, якщо розпочато розгляд прикладних навчальних питань).

3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

5. При виконанні програми навчання до написання модульної контрольної роботи допускаються здобувачі, які мають позитивні оцінки не менше ніж за 70 % обов'язкових практичних завдань.

Розробник:

викладач кафедри організації та технічного
забезпечення аварійно-рятувальних робіт

Ігор НЕКЛОНСЬКИЙ